

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 2 โครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณสุข

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ผลการศึกษาตารางที่ 1 กล่าวคือ ร้อยละ 74.3 ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหัวหน้าครัวเรือน ที่เหลือเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครัวเรือน (ร้อยละ 22.9) อีกร้อยละ 2.8 คือ บุตร/ธิดา ร้อยละ 64.2 เป็นเพศชาย และอีกร้อยละ 35.8 เป็นเพศหญิง ตัวอย่างที่ทำการศึกษามีอายุเฉลี่ย 45.8 ปี อายุมากที่สุด 76 ปีและอายุน้อยที่สุด 23 ปี เป็นผู้ที่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกันจำนวนร้อยละ 84.4 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.8) จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 อีกร้อยละ 21.1 เป็นผู้ที่ ไม่ได้รับการศึกษา ที่เหลือจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 13.8) มัธยมศึกษา (ร้อยละ 7.3) และระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา (ร้อยละ 3.7)

ครัวเรือนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 8 คน น้อยที่สุด 2 คน โดยพบว่า มีครัวเรือนที่มีสมาชิกวัยเด็ก (อายุ 0 - 14 ปี) ร้อยละ 64.2 ครัวเรือนที่มีสมาชิกวัยทำงาน (อายุ 15 - 60 ปี) ร้อยละ 91.7 และร้อยละ 15.6 เป็นครัวเรือนที่มีสมาชิกวัยสูงอายุ (อายุ 61 ปีขึ้นไป)

เกี่ยวกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดิม พบว่า ครัวเรือนตัวอย่างอาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 24.2 ปี อยู่อาศัยนานที่สุด 59 ปี น้อยที่สุด 2 ปี ช่วงระยะเวลาที่พบมากที่สุด คือ ระหว่าง 11 - 20 ปี ร้อยละ 44.9 รองลงมาได้แก่กลุ่มที่อยู่อาศัยมากกว่า 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23.9 ใกล้เคียงกลุ่มที่อาศัยอยู่ในช่วง 21 - 30 ปี ร้อยละ 22.9 และอีกร้อยละ 8.3 อยู่ในช่วง 1- 10 ปี

สำหรับครัวเรือนตัวอย่างที่ทำการศึกษาร้อยละ 76.1 ย้ายมาจากที่อื่น และที่เหลืออีกอยู่มาตั้งแต่เกิด ร้อยละ 23.9 ซึ่งกลุ่มที่ย้ายมาจากที่อื่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.4) จะย้ายมาจากจังหวัดอื่น และอีกร้อยละ 26.5 ย้ายมาจากอำเภออื่นในจังหวัดเดียวกัน โดยพบว่าร้อยละ 43.1 ย้ายมาจาก จังหวัดพิจิตร ร้อยละ 19.6 ย้ายมาจากจังหวัดนครสวรรค์ และย้ายมาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ร้อยละ 13.8 ส่วนที่เหลือย้ายมาจากจังหวัดอื่นๆ ร้อยละ 49.4 ย้ายมาเพราะต้องการมาหาที่ทำกิน ย้ายตามญาติ (ร้อยละ 36.1) และร้อยละ 14.5 ย้ายมาเนื่องจากแต่งงานกับคนในพื้นที่

ตารางที่ 1 ครีวเรือนตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

(n = 109)		
ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
<u>สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์</u>		
หัวหน้าครัวเรือน	81	74.3
คู่สมรสของหัวหน้าครัวเรือน	25	22.9
บุตร / ธิดา	3	2.8
<u>เพศ</u>		
ชาย	70	64.2
หญิง	39	35.8
<u>อายุ</u>		
ต่ำกว่า 31 ปี	11	10.1
31 – 40 ปี	24	22.0
41 – 50 ปี	39	35.8
51 – 60ปี	22	20.2
61 ปีขึ้นไป	13	11.9
อายุเฉลี่ย 45.8 ปี		
อายุมากที่สุด 76 ปี น้อยที่สุด 23 ปี		
<u>สถานภาพสมรส</u>		
โสด	8	7.3
สมรส	92	84.4
ม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	9	8.3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n = 109)		
ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ไม่ได้รับการศึกษา	23	21.1
จบชั้น ป.4	51	46.8
จบชั้น ป.6	15	13.8
จบชั้น ม.3	8	7.3
จบชั้น ม.6	8	7.3
ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา	4	3.7
<u>จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด</u>		
1 - 3 คน	46	42.2
4 - 6 คน	58	53.2
7 คน และมากกว่า	5	4.6
เฉลี่ย 3.7 คน มากที่สุด 8 คน น้อยที่สุด 2 คน		
<u>จำนวนสมาชิกจำแนกตามวัย</u>		
วัยเด็ก (อายุ 0 - 14 ปี)	70	64.2
วัยทำงาน (อายุ 15 - 60 ปี)	100	91.7
วัยชรา (อายุ 61 ปีขึ้นไป)	17	15.6
<u>ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน</u>		
1 - 10 ปี	9	8.3
11 - 20 ปี	49	44.9
21 - 30 ปี	25	22.9
31 ปี และมากกว่า	26	23.9
เฉลี่ย 24.2 ปี มากที่สุด 59 ปี น้อยที่สุด 2 ปี		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n = 109)		
ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
<u>การอาศัยอยู่ในชุมชน</u>		
อยู่มาตั้งแต่เกิด	26	23.9
ย้ายมาจากที่อื่น	83	76.1
<u>สถานที่ย้ายมา</u>		
หมู่บ้านอื่นในตำบลเดียวกัน	2	2.4
ตำบลอื่นในอำเภอเดียวกัน	8	9.7
อำเภออื่นในจังหวัดเดียวกัน	22	26.5
จังหวัดอื่น	51	61.4
รวม	83	100.0
<u>จังหวัดอื่นที่ย้ายมา</u>		
พิจิตร		
นครสวรรค์	22	43.1
เพชรบูรณ์	10	19.6
อุตรดิตถ์	7	13.8
กำแพงเพชร	5	9.8
อุทัยธานี	3	5.9
อื่นๆ	2	3.9
รวม	51	100.0
<u>สาเหตุที่ย้ายมาอยู่ในชุมชน</u>		
ย้ายตามญาติ		
แต่งงานกับคนในพื้นที่		
มาหาที่ทำกิน	30	36.1
รวม	12	14.5
	41	49.4
	83	100.0

การไปทำงานต่างถิ่น

ผลการศึกษาดังตารางที่ 2 พบว่า มีเพียง 23 ครั้วเรือนที่สมาชิกในครั้วเรือนไปทำงานต่างถิ่น และส่วนใหญ่ (20 ครั้วเรือน ใน 23 ครั้วเรือน) ที่มีสมาชิกไปทำงานต่างถิ่น จำนวน 1 คน งานที่ทำได้แก่ แรงงานก่อสร้าง (7 คน) เป็นพนักงานบริษัทเอกชนและอาชีพอื่น ๆ (5 คน) และพบว่า ประมาณครึ่งหนึ่ง (12 ใน 23 ราย) ไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร ส่วนที่เหลือไปทำงานที่อื่น ๆ

กรรมสิทธิ์ในที่ดินก่อนเวนคืนที่ดิน

การมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน พบว่า ก่อนเวนคืนที่ดิน ครั้วเรือนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษามีขนาดที่ดินเฉลี่ย 24.02 ไร่ มากที่สุด 123 ไร่ น้อยที่สุด 1 งาน ประมาณครึ่งหนึ่งของครั้วเรือนตัวอย่าง (ร้อยละ 55.0) มีขนาดที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ไม่เกิน 20 ไร่ ร้อยละ 58.8 ใช้ที่ดินเป็นทั้งที่อยู่อาศัยและเพาะปลูก และร้อยละ 33.9 ใช้เป็นที่เพาะปลูกอย่างเดียวโดยมีขนาดที่ดินทำกินเฉลี่ย 22.23 ไร่ ที่เหลือใช้เป็นที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 5.5) ซึ่งมีขนาดที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 1.66 ไร่ มีเพียงจำนวนน้อยที่ไม่ใช่ประโยชน์ (1 คน) และให้เช่า (1 คน) ร้อยละ 67.9 มีขนาดที่ดินซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยต่ำกว่า 1 ไร่ และมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 61.4) มีขนาดที่ดินสำหรับทำกินต่ำกว่า 30 ไร่ และมีครั้วเรือนที่ไม่มีที่ดินทำกิน ร้อยละ 11.0

กรรมสิทธิ์ในที่ดินหลังเวนคืนที่ดิน

การมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหลังเวนคืน พบว่า มีเพียง 32 ใน 109 ครั้วเรือนที่มีที่ดินในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ (20 ครั้วเรือน) มีขนาดที่ดินต่ำกว่า 10 ไร่ โดยมีขนาดที่ดินเฉลี่ย 4.36 ไร่ มากที่สุด 57 ไร่ น้อยที่สุด 1 งาน ส่วนขนาดที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 0.52 ไร่ มากที่สุด 5 ไร่ น้อยที่สุด 2 งาน ซึ่ง 12 ครั้วเรือนมีขนาดที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยต่ำกว่า 1 ไร่ และส่วนใหญ่ (13 ใน 24 ครั้วเรือน) มีขนาดที่ดินสำหรับทำกินต่ำกว่า 20 ไร่ และร้อยละ 78.0 เป็นครั้วเรือนที่ไม่มีที่ดินทำกิน โดยระบุว่าที่ดินทำกินเดิมซึ่งถูกเวนคืนที่ดินเพื่อการสร้างเขื่อนแควน้อยภายหลังรัฐได้จ่ายเงินค่าชดเชยจึงนำไปซื้อที่ดินแห่งใหม่เพื่อใช้เป็นที่ทำกินแล้ว และยังนำเงินไปปลูกบ้านและลงทุนในการประกอบอาชีพ

อาชีพ

ขณะทำการสำรวจ พบว่า ครั้วเรือนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 31.2) ทำการเพาะปลูกพืชไร่ ร้อยละ 28.4 รับจ้างในภาคการเกษตร ร้อยละ 23.9 เลี้ยงสัตว์ และส่วนการทำนามีเพียงร้อยละ 12.8 ที่เหลือ (ร้อยละ 34.9) ยังคงทำงานภาคการเกษตร ได้แก่ ทำสวนผลไม้ ทำสวนผัก ทำสวนป่าและทำไร่สวนผสม

ทุนในการประกอบอาชีพ

ในการประกอบอาชีพเกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.8) กู้ยืมมาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ซึ่งใกล้เคียงกับการกู้ยืมมาจากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท (ร้อยละ 42.2) และมีเพียงร้อยละ 26.6 เท่านั้นที่ใช้ทุนตนเอง

การมีหนี้สิน

ครั้วเรือนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา ร้อยละ 67.9 ตอบว่ามีหนี้สิน จำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ย 70,134.86 บาท หนี้สินมากที่สุด 230,000 บาท และน้อยที่สุด 200 บาท ครั้วเรือนตัวอย่างร้อยละ 67.0 มีการกู้ยืมเงิน ซึ่งเกือบครึ่ง (ร้อยละ 48.6) กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หนี้สินโดยเฉลี่ย 67,584.91 บาท ผู้ที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท จำนวนร้อยละ 41.3 มีหนี้สินโดยเฉลี่ย 16,280 บาท นอกจากนั้นกู้เงินจากญาติพี่น้อง (ร้อยละ 9.2) ซึ่งมีหนี้สินโดยเฉลี่ย 37,000 บาท กู้เงินจากเพื่อนบ้าน (ร้อยละ 6.4) มีหนี้สินโดยเฉลี่ย 14,600 บาท และกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ (ร้อยละ 4.6) มีหนี้สินโดยเฉลี่ย 474,400 บาท

แหล่งที่มาของรายได้

เกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้ ร้อยละ 63.3 ของครั้วเรือนที่ศึกษามีรายได้จากการเพาะปลูก โดยเฉลี่ย 62,072.46 บาทต่อฤดูกาลเพาะปลูก รายได้จากการประกอบอาชีพอื่นๆ (ร้อยละ 34.9) เฉลี่ย 51,668.42 บาท รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 13.8) เฉลี่ย 31,000 บาท เมื่อถามถึงวัตถุประสงค์ของการปลูกพืช ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.8) ปลูกพืชเพื่อขายเป็นหลัก และร้อยละ 56.7 เลี้ยงสัตว์เพื่อขายเป็นหลัก ที่เหลือมีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคและทั้งขายร้อยละ 13.1 และร้อยละ 23.3 ตามลำดับ

การได้ความรู้และวิธีการใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพและโภชนาการ

ครัวเรือนตัวอย่างที่ทำการศึกษา ร้อยละ 42.2 ได้รับความรู้และวิธีการใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพจากสมาชิกกลุ่มทางสังคม (เพื่อนบ้าน) ที่เหลือได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่เกษตร โทรทัศน์ (ร้อยละ 17.4) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 16.5) เกี่ยวกับความรู้และวิธีการใหม่ในการรักษาสุขภาพทางโภชนาการ ร้อยละ 37.6 ได้รับความรู้จากสมาชิกกลุ่มทางสังคม (เพื่อนบ้าน) และรองลงมาคือมาจากเจ้าหน้าที่ อสม. ร้อยละ 16.5 ตอบว่าได้รับความรู้ทางโทรทัศน์ และอีกร้อยละ 12.8 ได้รับความรู้จากกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน

ตารางที่ 2 ครั้วเรือนตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
<u>สมาชิกในครัวเรือนทำงานต่างถิ่น</u>		
ไม่มี	86	78.9
มี	23	21.1
รวม	109	100.0
<u>จำนวนคนที่ไปทำงานต่างถิ่น</u>		
1 คน	20	86.9
2 คน	2	8.7
4 คน	1	4.4
รวม	23	100.0
<u>อาชีพที่ไปทำงานต่างถิ่น</u>		
แรงงานก่อสร้าง	7	30.5
พนักงานบริษัทเอกชน	5	21.7
ค้าขาย	4	17.4
รับราชการ	2	8.7
อื่นๆ	5	21.7
รวม	23	100.0
<u>สถานที่ที่ไปทำงานต่างถิ่น</u>		
กรุงเทพมหานคร	12	52.2
อำเภออื่นจังหวัดเดียวกัน	4	17.4
จังหวัดอื่นในภาคกลาง	3	13.1
ต่างประเทศ	2	8.7
ตำบลอื่นอำเภอเดียวกัน	1	4.3
อื่นๆ	1	4.3
รวม	23	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
<u>กรรมสิทธิ์ก่อนเวนคืนที่ดิน</u>		
10 ไร่ลงมา	35	32.1
11 – 20 ไร่	25	22.9
21 – 30 ไร่	16	14.7
31 – 40 ไร่	16	14.7
มากกว่า 40 ไร่ขึ้น	17	15.6
รวม	109	100.0
ขนาดที่ดินเฉลี่ย 24.02 ไร่ ขนาดที่ดินมากที่สุด 123 ไร่ น้อยที่สุด 1 งาน		
<u>การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำกิน</u>		
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	1	0.9
ใช้เป็นที่อยู่อาศัยอย่างเดียว	6	5.5
ใช้เป็นที่เพาะปลูกอย่างเดียว	37	33.9
ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเพาะปลูก	64	58.8
ให้เช่า	1	0.9
รวม	109	100.0
<u>กรรมสิทธิ์ที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยก่อนเวนคืน</u>		
ต่ำกว่า 1 ไร่	74	67.9
1 – 3 ไร่	30	27.5
4 – 6 ไร่	2	1.8
มากกว่า 6 ไร่ขึ้น	3	2.8
รวม	109	100.0
ขนาดที่ดินเฉลี่ย 1.66 ไร่ ขนาดที่ดินมากที่สุด 27 ไร่ น้อยที่สุด 1 งาน		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
<u>กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ทำกินก่อนเวนคืน</u>		
ไม่มีที่ทำกิน	12	11.0
มีที่ทำกิน	97	89.0
รวม	109	100.0
<u>ขนาดที่ดินทำกิน</u>		
10 ไร่ลงมา	29	29.9
11 – 20 ไร่	24	24.7
21 – 30 ไร่	14	14.4
31 – 40 ไร่	15	15.5
มากกว่า 40 ไร่ขึ้นไป	15	15.5
รวม	97	100.0
เฉลี่ย 22.23 ไร่ มากที่สุด 123 ไร่ น้อยที่สุด 1 งาน		
<u>กรรมสิทธิ์หลังเวนคืนที่ดิน</u>		
ไม่มีที่ดิน	77	70.6
มีที่ดิน	32	29.4
รวม	109	100.0
<u>ขนาดที่ดิน</u>		
10 ไร่ลงมา	20	62.5
11 – 20 ไร่	5	15.6
21 – 30 ไร่	2	6.3
31 – 40 ไร่	0	0
มากกว่า 40 ไร่ขึ้นไป	5	15.6
รวม	32	100.0
เฉลี่ย 4.36 ไร่ มากที่สุด 57 ไร่ น้อยที่สุด 1 งาน		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
<u>กรรมสิทธิ์ที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหลังเวนคืน</u>		
ไม่มี	78	71.6
มีที่ดิน	31	28.4
รวม	109	100.0
<u>ขนาดที่ดินอยู่อาศัย</u>		
ต่ำกว่า 1 ไร่	12	38.7
1 – 3 ไร่	16	51.6
4 – 6 ไร่	3	9.7
รวม	31	100.0
เฉลี่ย 0.52 ไร่ มากที่สุด 5 ไร่ น้อยที่สุด 2 งาน		
<u>กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ทำกินหลังเวนคืน</u>		
ไม่มี	85	78.0
มีที่ดินทำกิน	24	22.0
รวม	109	100.0
<u>ขนาดที่ดินทำกิน</u>		
10 ไร่ลงมา	13	54.2
11 – 20 ไร่	5	20.8
21 – 30 ไร่	1	4.2
มากกว่า 30 ไร่ขึ้น	5	20.8
รวม	24	100.0
เฉลี่ย 3.83 ไร่ มากที่สุด 55 ไร่		
น้อยที่สุด 1 ไร่ 1 งาน		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาชีพในปัจจุบัน*</u> (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1. ทำนา	14	12.8
ขนาดพื้นที่ทำนา		
1 – 5 ไร่	4	
6 – 10 ไร่	6	
มากกว่า 10 ไร่ขึ้นไป	4	
เฉลี่ยขนาดที่ดินทำนาเฉลี่ย 1.27 ไร่		
2. ทำไร่ (มันสำปะหลัง ข้าวโพด อ้อย ยาสูบ ถั่ว/งา)	34	31.2
3. ทำไร่นาสวนผสม	6	5.5
4. ทำสวนผลไม้	11	10.1
5. ทำสวนป่า	9	8.3
6. ทำสวนผัก	12	11.0
7. เลี้ยงสัตว์	26	23.9
8. มีร้านค้าในชุมชน / ค้าขาย	8	7.3
9. รับจ้างในภาคเกษตร	31	28.4
10. รับจ้างที่ไม่เกี่ยวกับการเกษตร	13	11.9
ลูกจ้างกรมชลประทาน	8	
แรงงานก่อสร้างเขื่อน	2	
รับจ้างทั่วไป	2	
ลูกจ้างเอกชน	1	
11. ไม่มีอาชีพ / ลูกหลานส่งเงินมาให้	5	4.6
12. อื่นๆ	2	1.8
รับราชการ	1	
เจ้าของอยู่ซ่อมรถ	1	
รวม	171	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

		(n = 109)
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ทุนในการประกอบอาชีพ* (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</u>		
ของตนเอง	29	26.6
กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท	46	42.2
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	51	46.8
ญาติพี่น้อง	13	11.9
ธนาคารพาณิชย์	5	4.6
นายทุนนอกหมู่บ้าน / นอกตำบล	4	3.7
เพื่อนบ้าน	4	3.7
สหกรณ์การเกษตร	3	2.7
นายทุนในหมู่บ้าน	1	0.9
กลุ่มออมทรัพย์	1	0.9
รวม	157	100.0
<u>การมีหนี้สิน</u>		
ไม่มี	35	32.1
มี	74	67.9
รวม	109	100.0
<u>จำนวนหนี้สิน</u>		
10,000 บาทและต่ำกว่า	27	36.5
10,001 – 50,000 บาท	17	22.9
50,001 – 100,000 บาท	15	20.2
100,001 – 150,000 บาท	5	6.8
150,001 – 200,000 บาท	5	6.8
200,001 บาทขึ้นไป	5	6.8
รวม	74	100.0
หนี้สินเฉลี่ย 70,134.86 บาท		
หนี้สินมากที่สุด 230,000 บาท น้อยที่สุด 200 บาท		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
การกู้เงิน		
ไม่ได้กู้	35	32.1
กู้	74	67.9
แหล่งเงินกู้* (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	53	48.6
จำนวนเงินที่กู้		
10,000 บาทและต่ำกว่า	1	1.9
10,001 – 50,000 บาท	29	54.7
50,001 – 100,000 บาท	17	32.1
มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป	6	11.3
รวม	53	100.0
หนี้สินเฉลี่ย 67,584.91 บาท		
มากที่สุด 350,000 บาท น้อยที่สุด 10,000 บาท		
กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท	45	41.3
จำนวนเงินที่กู้		
10,000 บาทและต่ำกว่า	13	28.9
10,001 – 15,000 บาท	3	6.7
15,001 – 20,000 บาท	29	64.4
รวม	45	100.0
หนี้สินเฉลี่ย 16,280 บาท		
มากที่สุด 20,000 บาท น้อยที่สุด 1,100 บาท		
นายทุนในหมู่บ้าน	1	0.9
จำนวนเงินที่กู้		
64,000 บาท	1	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งเงินกู้		
นายทุนนอกหมู่บ้าน	5	4.6
จำนวนเงินที่กู้		
50,000 บาท	2	
60,000 บาท	2	
80,000 บาท	1	
หนี้สินเฉลี่ย 60,000 บาท		
สหกรณ์การเกษตร	1	0.9
จำนวนเงินที่กู้		
20,000 บาท	1	
ธนาคารพาณิชย์	5	4.6
จำนวนเงินที่กู้		
50,000 บาท	1	
60,000 บาท	2	
202,000 บาท	1	
2,000,000 บาทขึ้นไป	1	
หนี้สินเฉลี่ย 474,400 บาท		
เพื่อนบ้าน	7	6.4
จำนวนเงินที่กู้		
10,000 บาทและต่ำกว่า	5	
20,000 บาท	1	
50,000 บาท	1	
หนี้สินเฉลี่ย 14,600 บาท		
มากที่สุด 50,000 บาท น้อยที่สุด 200 บาท		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ญาติพี่น้อง	10	9.2
จำนวนเงินที่กู้		
10,000 บาทและต่ำกว่า	7	
10,001 – 20,000 บาท	2	
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	1	
หนี้สินเฉลี่ย 37,000 บาท		
กลุ่มออมทรัพย์	1	0.9
จำนวนเงินที่กู้		
50,000 บาท	1	
แหล่งที่มาของรายได้		
เพาะปลูก	69	63.3
รายได้จากการเพาะปลูก		
10,000 บาทและต่ำกว่า	8	11.6
10,001 – 50,000 บาท	27	39.1
50,001 – 100,000 บาท	26	37.7
มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป	8	11.6
รวม	69	100.0
รายได้เฉลี่ย 62,072.46 บาท/ฤดูกาล		
มากที่สุด 250,000 บาท น้อยที่สุด 3,000 บาท		
เลี้ยงสัตว์	15	13.8
รายได้จากการเลี้ยงสัตว์		
10,000 บาทและน้อยกว่า	3	20.0
10,001 – 50,000 บาท	6	40.0
50,001 – 100,000 บาท	6	40.0
รายได้เฉลี่ย 31,000 บาท/ฤดูกาล		
มากที่สุด 100,000 บาท น้อยที่สุด 2,000 บาท		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	4	3.7
รายได้จากการค้าขาย		
10,000 บาทและน้อยกว่า	2	
10,001 – 50,000 บาท	2	
เฉลี่ย 13,250 บาท มากที่สุด 30,000 บาท		
น้อยที่สุด 3,000 บาท		
แหล่งอื่นๆ ได้แก่	38	34.9
รับจ้างภาคเกษตร	27	71.2
รับจ้างนอกภาคเกษตร	8	21.0
รับราชการ	1	2.6
ลูกหลานส่งให้	1	2.6
เจ้าของอยู่ซ่อมรถ	1	2.6
รวม	38	100.0
รายได้จากแหล่งอื่นๆ		
50,000 บาทและต่ำกว่า	24	63.2
50,001 – 100,000 บาท	13	34.2
มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป	1	2.6
เฉลี่ย 51,668.42 บาท มากที่สุด 313,800 บาท		
น้อยที่สุด 2,400 บาท		
<u>วัตถุประสงค์ของการปลูกพืช</u>		
บริโภคภายในครอบครัว	7	10.1
ทั้งบริโภคทั้งขาย	9	13.1
ขายเป็นรายได้หลัก	53	76.8

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 109)		
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
<u>วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์</u>		
บริโภคภายในครอบครัว	6	20.0
ทั้งบริโภคทั้งขาย	7	23.3
ขายเป็นรายได้หลัก	17	56.7
<u>ความรู้และวิธีการใหม่ในการประกอบอาชีพ*</u>		
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	21	19.3
1) เจ้าหน้าที่เกษตร	15	
2) อบต.	3	
3) อื่น ๆ	3	
ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน)	18	16.5
หอกระจายข่าว / เอกสารสิ่งพิมพ์	5	4.6
โทรทัศน์	19	17.4
สมาชิกกลุ่มทางสังคม (เพื่อนบ้าน)	46	42.2
<u>ความรู้และวิธีการใหม่ในการโภชนาการ*</u>		
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	33	30.3
1) เจ้าหน้าที่เกษตร	10	
2) อสม.	16	
3) อื่น ๆ	7	
ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน)	14	12.8
เอกสารสิ่งพิมพ์	1	0.9
หอกระจายข่าว / เอกสารสิ่งพิมพ์	2	1.8
โทรทัศน์	18	16.5
สมาชิกกลุ่มทางสังคม (เพื่อนบ้าน)	41	37.6

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การเป็นสมาชิกกลุ่มและร่วมกิจกรรมทางสังคม

ผลการศึกษาดังตารางที่ 3 เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกกลุ่มและเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ร้อยละ 62.4 เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ ประโยชน์ที่ได้รับ คือ การได้รับเงินมาเป็นทุนในการทำพิธีกรรม และร้อยละ 54.1 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. ประโยชน์ที่ได้รับ คือ การได้รับเงินกู้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ และร้อยละ 43.1 เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านซึ่งมี ประโยชน์ที่ได้รับคือ มีเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว

เมื่อถามถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมปรากฏว่า ร้อยละ 56.9 เคยเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มฌาปนกิจ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มลูกค้า ธกส. (ร้อยละ 53.2) และเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน (ร้อยละ 45.0)

ตารางที่ 3 ครีวเรือนตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มและร่วมกิจกรรมทางสังคม

(n = 109)

การเป็นสมาชิกกลุ่มและร่วมกิจกรรมทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทกลุ่ม / ชื่อกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1) กลุ่มลูกค้า ธกส. <u>ประโยชน์ที่ได้รับ</u> ใช้เป็นทุนประกอบอาชีพ	59	54.1
2) กลุ่มเกษตรกร	5	4.6
3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	1	0.9
4) กลุ่มออมทรัพย์	3	2.8
5) กลุ่มฌาปนกิจ <u>ประโยชน์ที่ได้รับ</u> นำเงินมาเป็นทุนในการทำพิธีกรรม	68	62.4
6) กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน <u>ประโยชน์ที่ได้รับ</u> นำเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว	47	43.1
7) กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	2	1.8
8) กลุ่มออม.	2	1.8
9) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร <u>ประโยชน์ที่ได้รับ</u> ใช้เป็นทุนประกอบอาชีพ ได้รับเงินปันผล	7	6.4
10) กลุ่มสหกรณ์หัตถกรรมเขื่อนแควน้อย <u>ประโยชน์ที่ได้รับ</u> ให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ	2	1.8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 109)

การเป็นสมาชิกกลุ่มและร่วมกิจกรรม ทางสังคม	ความถี่ในการร่วมกิจกรรมทางสังคม		
	ทุกครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
<u>ประเภทกลุ่ม / ชื่อกลุ่ม</u>			
กลุ่มลูกค้า ธกส.	42 (38.5)	16 (14.7)	51 (46.8)
กลุ่มเกษตรกร	0 (0)	8 (7.3)	101 (92.7)
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	1 (0.9)	0 (0)	108 (99.1)
กลุ่มออมทรัพย์	1 (0.9)	2 (1.8)	106 (97.3)
กลุ่มฉาปนกิจ	40 (36.7)	22 (20.2)	47 (43.1)
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	32 (29.4)	17 (15.6)	60 (55.0)
กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	2 (1.8)	2 (1.8)	105 (96.3)
กลุ่มอสม.	2 (1.8)	1 (0.9)	106 (97.2)
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	1 (0.9)	7 (6.4)	101 (92.7)
กลุ่มสหกรณ์หัตถกรรมเขื่อนแควน้อย	2 (1.8)	0 (0)	107 (98.2)

การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา

เมื่อถามเกี่ยวกับความถี่ในการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งได้แก่ การทำบุญในโอกาสต่าง ๆ ได้แก่ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชาและวันสงกรานต์ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ ตอบว่าเข้าร่วมกิจกรรมนาน ๆ ครั้งและทุกครั้งและผู้ที่ตอบว่าไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมมีไม่ถึงร้อยละ 5 ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความถี่ของการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา

(n = 109)

การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา	ความถี่ของการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา		
	ทุกครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
การทำบุญวันเข้าพรรษา	48 (44.0)	56 (51.4)	5 (4.6)
การทำบุญวันออกพรรษา	48 (44.0)	57 (52.3)	4 (3.7)
การทำบุญวันวิสาขบูชา	46 (42.2)	59 (54.1)	4 (3.7)
การทำบุญวันอาสาฬหบูชา	46 (42.2)	58 (53.2)	5 (4.6)
การทำบุญวันมาฆบูชา	47 (43.1)	57 (52.3)	5 (4.6)
ประเพณีวันสงกรานต์	55 (50.5)	50 (45.9)	4 (3.7)

ส่วนที่ 3 โครงสร้างพื้นฐานและสภาพปัญหา

แหล่งน้ำและคุณภาพของน้ำในชุมชน

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า คริวเรือนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.1) บริโภคน้ำฝนเกือบครึ่ง (ร้อยละ 48.6) บริโภคน้ำจากสระน้ำธรรมชาติ บริโภคน้ำประปาหมู่บ้าน (ร้อยละ 21.1) และ บริโภคน้ำจากบ่อบาดาล (ร้อยละ 13.8) สำหรับปัญหาคุณภาพน้ำเพื่อบริโภค พบว่า คริวเรือน ตัวอย่างเกือบครึ่ง (ร้อยละ 43.1) มีปัญหาคุณภาพน้ำเพื่อบริโภค จำแนกตามปัญหาได้ดังนี้ ปัญหาน้ำไม่ใสและขุ่นมีตะกอนร้อยละ 55.3 และปัญหาน้ำไม่เพียงพอ ร้อยละ 36.2 สำหรับการปรับปรุงคุณภาพน้ำเพื่อบริโภคมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม ร้อยละ 22.0 ใช้วิธีแกว่งสารส้ม ร้อยละ 22.0 และร้อยละ 17.4 ใช้วิธีการต้มและอีกร้อยละ 3.7 ใช้เครื่องกรองน้ำ

เมื่อถามถึงแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค จำนวนเกินครึ่ง (ร้อยละ 61.5) ใช้น้ำจากสระน้ำ ธรรมชาติ ร้อยละ 37.6 ใช้น้ำฝน ร้อยละ 22.9 ใช้ประปาหมู่บ้าน ร้อยละ 18.3 ใช้น้ำจากบ่อ บาดาล และใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้น ร้อยละ 14.7 ปัญหาคุณภาพน้ำเพื่ออุปโภค พบว่า ร้อยละ 39.4 มี ปัญหาคุณภาพน้ำ จำแนกตามปัญหาได้ดังนี้ ปัญหาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.1) เป็นน้ำไม่ใสและ ขุ่นมีตะกอน และเป็นปัญหาน้ำไม่พอและขุ่นมีตะกอน ร้อยละ 18.6

สำหรับแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ปรากฏว่าส่วนใหญ่ทั้งในฤดู ฝนและฤดูแล้งใช้น้ำฝน (ร้อยละ 83.3 และ ร้อยละ 55.6 ตามลำดับ) และใช้น้ำจากห้วยหรือ คลองธรรมชาติ (ร้อยละ 16.7 และร้อยละ 22.2) นอกจากนั้นในฤดูแล้งคริวเรือนตัวอย่าง ร้อยละ 16.7 ยังมีการใช้น้ำจากสระขุด ส่วนพื้นที่ในเขตชลประทานในฤดูฝน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.3) ใช้น้ำฝน ร้อยละ 4.2 ใช้น้ำจากแควน้อย ที่เหลือมีการใช้จากแหล่งอื่นๆ ในฤดูแล้งส่วน ใหญ่ (ร้อยละ 61.1) ใช้น้ำฝน และร้อยละ 11.2 ใช้น้ำจากห้วยหรือคลองธรรมชาติและน้ำจาก แควน้อย สำหรับปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร พบว่าคริวเรือนตัวอย่างร้อยละ 32.1 มีปัญหาน้ำเพื่อ การเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาบางปี และช่วงเดือนที่มีปัญหาขาดแคลนน้ำตั้งแต่เดือน เมษายน ถึง เดือนมิถุนายน

ตารางที่ 5 ครีวเรือนตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามแหล่งน้ำและคุณภาพน้ำในชุมชน

(n = 109)

แหล่งน้ำและคุณภาพของน้ำในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
<u>แหล่งน้ำเพื่อบริโภค (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</u>		
บ่อน้ำตื้น	12	11.0
น้ำฝน	71	65.1
ประปาหมู่บ้าน	23	21.1
บ่อบาดาล	15	13.8
น้ำจากสระน้ำธรรมชาติ	53	48.6
ซื้อน้ำขวด	3	2.8
รวม	177	100.0
<u>ปัญหาคุณภาพน้ำเพื่อบริโภค</u>		
ไม่มีปัญหา	62	56.9
มีปัญหา	47	43.1
1) น้ำไม่ใสและขุ่นมีตะกอน	26	55.3
2) น้ำไม่พอและขุ่นมีตะกอน	3	6.4
3) น้ำไม่พอ	17	36.2
4) น้ำมีกลิ่นเหม็น	1	2.1
<u>การปรับปรุงคุณภาพน้ำเพื่อการบริโภค</u>		
ไม่ได้ทำ	62	56.9
เพราะเป็นน้ำฝน	32	51.6
ไม่มีปัญหา	30	48.4
ต้ม	19	17.4
แกว่งสารส้ม	24	22.0
ใช้เครื่องกรองน้ำ	4	3.7

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 109)

แหล่งน้ำและคุณภาพของน้ำในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
<u>แหล่งน้ำเพื่ออุปโภค (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</u>		
บ่อน้ำตื้น	16	14.7
น้ำฝน	41	37.6
ประปาหมู่บ้าน	25	22.9
บ่อบาดาล	20	18.3
น้ำจากแควน้อย	6	5.5
น้ำจากสระน้ำธรรมชาติ	67	61.5
รวม	175	100.0
<u>ปัญหาคุณภาพน้ำเพื่ออุปโภค</u>		
ไม่มีปัญหา	66	60.6
มีปัญหา	43	39.4
1) น้ำไม่ใสและขุ่นมีตะกอน	34	79.1
2) น้ำไม่พอและขุ่นมีตะกอน	8	18.6
3) น้ำเป็นสนิม	1	2.3
<u>แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร</u>		
1) พื้นที่นอกเขตชลประทาน		
1.1 ฤดูฝน		
น้ำฝน	25	83.3
ห้วย/คลองธรรมชาติ	5	16.7
1.2 ฤดูแล้ง		
น้ำฝน	10	55.6
น้ำจากสระขุด	3	16.7
ห้วย/คลองธรรมชาติ	4	22.2
บ่อน้ำตื้น/บ่อบาดาล	1	5.5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 109)

แหล่งน้ำและคุณภาพของน้ำในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
2) พื้นที่ในเขตชลประทาน		
2.1 ฤดูฝน		
น้ำฝน	39	81.3
น้ำจากสระขุด	1	2.0
ห้วย/คลองธรรมชาติ	4	8.3
บ่อน้ำตื้น/บ่อบาดาล	2	4.2
น้ำจากแควน้อย	2	4.2
2.2 ฤดูแล้ง		
น้ำฝน	11	61.1
น้ำจากสระขุด	1	5.5
ห้วย/คลองธรรมชาติ	2	11.2
บ่อน้ำตื้น/บ่อบาดาล	1	5.5
น้ำจากแควน้อย	2	11.2
น้ำจากโครงการชลประทาน	1	5.5
ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร		
ไม่มีปัญหา	74	67.9
มีปัญหาบางปี	25	22.9
ช่วงเวลาที่มีปัญหา ได้แก่		
พฤษภาคม – มิถุนายน		
พฤษภาคม – กันยายน		
เมษายน – พฤษภาคม		
มีปัญหาเกือบทุกปี	1	0.9
ช่วงเวลาที่มีปัญหา ได้แก่		
เมษายน – พฤษภาคม		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 109)		
แหล่งน้ำและคุณภาพของน้ำในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
มีปัญหาทุกปี	9	8.2
ช่วงเวลาที่มีปัญหา ได้แก่		
มีนาคม - เมษายน		
ธันวาคม - เมษายน		
พฤษภาคม - มิถุนายน		

โครงสร้างพื้นฐานและสภาพปัญหา

ผลการศึกษาในตารางที่ 6 ปรากฏว่าลักษณะพื้นที่ที่ตั้งถิ่นฐานเดิมของครัวเรือนตัวอย่างในการศึกษาประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.9) ตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ราบ ร้อยละ 37.6 ตั้งอยู่ในพื้นที่ลาดชัน และมีการตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมอยู่ร้อยละ 6.4 ลักษณะของที่ดินทำกิน ประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.4) เป็นดินร่วน ร้อยละ 16.5 เป็นดินร่วนปนทราย ร้อยละ 14.7 เป็นดินทรายและร้อยละ 11.9 เป็นกรวดหิน ส่วนปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินทำกินเกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.8) คือปัญหาดินจืด ร้อยละ 22.0 มีปัญหาดินแข็ง ร้อยละ 11.9 มีปัญหาดินเป็นด่าง และอีกร้อยละ 11.0 ปัญหาดินเป็นกรด

ปัญหาสำคัญอันดับที่หนึ่งในผลิตผลทางการเกษตร ได้แก่ มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเงินทุน (ร้อยละ 39.4) มีปัญหาที่ทำกินมีน้อย (ร้อยละ 30.3) ปัญหาขาดแคลนเงินทุน (ร้อยละ 28.4) และผลผลิตราคาต่ำ (ร้อยละ 28.4)

ตารางที่ 6 โครงสร้างพื้นฐานและสภาพปัญหาถิ่นฐานเดิม

(n = 109)		
โครงสร้างพื้นฐานและสภาพปัญหาถิ่นฐานเดิม	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ตั้งถิ่นฐาน		
ที่ลาดชัน	41	37.6
เป็นที่ลุ่มน้ำท่วม	7	6.4
เป็นที่ราบ	61	56.0
รวม	109	100.0
ลักษณะของที่ดินทำกิน		
ดินร่วน		
ดินทราย	56	51.4
ดินเหนียว	16	14.7
เป็นกรวดหิน	4	3.7
ดินร่วนปนทราย	13	11.9
ดินลูกรัง	18	16.5
รวม	2	1.8
	109	100.0
ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินทำกิน		
ดินแข็ง		
ดินเป็นกรด		
ดินเป็นด่าง	24	22.0
ดินจืด	12	11.0
ดินเค็ม	13	11.9
อื่นๆ	51	46.8
รวม	3	2.8
	6	5.5
	109	100.0

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 109)		
โครงสร้างพื้นฐานและสภาพปัญหาถิ่นฐานเดิม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ปัญหาสำคัญในผลิตผลทางการเกษตร</u>		
<u>ปัญหาสำคัญอันดับหนึ่ง</u>		
ขาดแคลนเงินทุน	43	39.4
ผลผลิตราคาต่ำ	26	23.9
ที่ทำกินมีน้อย	27	24.8
ไม่มีความรู้เรื่องการตลาด	4	3.7
ขาดความรู้เรื่องการเพิ่มผล	4	3.7
อื่นๆ	5	4.5
รวม	109	100.0
<u>ปัญหาสำคัญอันดับสอง</u>		
ขาดแคลนเงินทุน	31	28.4
ผลผลิตราคาต่ำ	31	28.4
ที่ทำกินมีน้อย	18	16.5
ขาดความรู้เรื่องการเพิ่มผลผลิต	10	9.2
ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	8	7.3
ไม่มีความรู้เรื่องการตลาด	6	5.5
อื่นๆ	5	4.6
รวม	109	100.0
<u>ปัญหาสำคัญอันดับสาม</u>		
ที่ทำกินมีน้อย	33	30.3
ขาดความรู้เรื่องการเพิ่มผลผลิต	21	19.3
ผลผลิตราคาต่ำ	18	16.5
ขาดแคลนเงินทุน	13	11.9
ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	12	11.0
ไม่มีความรู้เรื่องการตลาด	9	8.3
อื่นๆ	3	2.7
รวม	109	100.0

ความต้องการอาชีพและการใช้ประโยชน์จากป่า

ครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.2) ต้องการสร้างอาชีพใหม่ และเหตุผลที่ต้องการอาชีพใหม่ คือ ต้องการมีรายได้เสริม (ร้อยละ 44.2) มีที่ทำกินน้อย และ รายได้น้อย (ร้อยละ 22.1) ส่วนผู้ที่ไม่ต้องการให้เหตุผลว่ามีอายุมาก (ร้อยละ 64.3) และ เหตุผลอาชีพเดิมดีอยู่แล้ว (ร้อยละ 35.7) ด้านความต้องการพัฒนาอาชีพ ร้อยละ 34.9 ของ ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการอาชีพประมงมากที่สุด รองลงมาได้แก่อาชีพค้าขาย (ร้อยละ 25.7)

เกี่ยวกับการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าไม้ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 41.3 เคยเข้าไปใช้ ประโยชน์จากป่า เฉลี่ย 7.24 ครั้งต่อเดือน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.4) เป็นการใช้ประโยชน์โดยเข้าไป เก็บหาของป่ามาขายมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การนำมาเป็นอาหาร (ร้อยละ 24.4) และเป็นที่ เลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 15.6)

ตารางที่ 7 ครั้วเรือนตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามความต้องการอาชีพและการใช้ประโยชน์จากป่า

(n = 109)

ความต้องการอาชีพและการใช้ประโยชน์จากป่า	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความต้องการสร้างอาชีพใหม่</u>		
ไม่ต้องการ	14	12.8
เหตุผล		
อายุมาก	9	64.3
อาชีพเดิมดีอยู่แล้ว	5	35.7
ต้องการ	95	87.2
เหตุผล		
ต้องการมีรายได้เสริม	42	44.2
รายได้น้อยและที่ทำกินน้อย	21	22.1
รายได้ไม่เพียงพอ	9	9.5
ไม่มีที่ทำกิน	7	7.4
ไม่มีที่ทำกินและรายได้น้อย	6	6.3
อื่นๆ	10	10.5
รวม	95	100.0
<u>ความต้องการพัฒนาอาชีพ</u>		
การประมง	38	34.9
ค้าขาย	28	25.7
หัตถกรรมต่างๆ	11	10.1
กิจการท่องเที่ยว	10	9.2
ทำสวนผลไม้	4	3.7

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 109)		
ความต้องการอาชีพและการใช้ประโยชน์จากป่า	จำนวน	ร้อยละ
<u>การเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าไม้</u>		
ไม่เคยเข้าไป	64	58.7
เคยเข้าไป	45	41.3
จำนวนครั้งที่เข้าไป		
1 – 5 ครั้งต่อเดือน	24	53.3
6 – 10 ครั้งต่อเดือน	15	33.3
มากกว่า 10 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน	6	13.4
เฉลี่ย 7.24 ครั้งต่อเดือน		
<u>การใช้ประโยชน์จากป่าไม้</u>		
นำพืชมาปรุงเป็นยา	5	11.2
เก็บไม้ฟืน	2	4.4
เก็บของป่ามาขาย	20	44.4
เป็นที่เลี้ยงสัตว์	7	15.6
นำมาเป็นอาหาร	11	24.4

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจของครัวเรือนตัวอย่างในการตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการศึกษาความพึงพอใจของครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่ ปรากฏดังตารางที่ 8 พบว่า ความพึงพอใจที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.07) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการจากรัฐกรณ์ได้รับเงินค่าชดเชยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53) และความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการจากรัฐด้านสาธารณูปโภคอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) แสดงให้เห็นว่าครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการสาธารณูปโภคที่ได้รับจากรัฐมากกว่าการได้รับค่าชดเชยจากการถูกเวนคืนที่ดิน ค่าร้อยละและพีชผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจการบริการจากรัฐกรณ์ได้รับเงินค่าชดเชย

ความพึงพอใจของครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการบริการจากรัฐกรณ์ได้รับเงินค่าชดเชยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53) ระดับความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูลข่าวสารประกาศของทางราชการในเรื่องการจ่ายชดเชย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36) ความพึงพอใจกับระยะเวลาจากการได้รับเงินค่าชดเชยที่ตรงตามเวลาที่ประกาศ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35) ส่วนความพึงพอใจในระดับรองลงมาได้แก่ ความพึงพอใจต่อการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นกรณีที่ได้รับเงินค่าชดเชยที่ล่าช้ากว่ากำหนด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04) ความพึงพอใจวิธีการกำหนดราคาค่าชดเชยที่ทางราชการจัดสรรให้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72) ความพึงพอใจกับการได้รับเงินค่าชดเชย ค่าขนย้ายวัสดุที่สามารถรื้อถอนได้ เช่น ยุ้งฉาง โรงเรือนเก็บวัสดุอุปกรณ์การเกษตร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68) ส่วนเรื่องที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ความพึงพอใจกับการได้รับเงินค่าชดเชยบ้านเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61) ความพึงพอใจกับการได้รับเงินค่าชดเชยการสูญเสียผลผลิต ค่าพืช/ต้นไม้ 2.58 และ ความพึงพอใจกับการได้รับค่าชดเชยการสูญเสียที่ดิน ร้อยละ 2.58

2. ความพึงพอใจการบริการจากรัฐด้านสาธารณูปโภค

ความพึงพอใจของครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการบริการจากรัฐด้านสาธารณูปโภคในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) ระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดระบบไฟฟ้า (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44) ความพึงพอใจเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งบริการทางสังคมด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33) รองลงมา ได้แก่ ความพึงพอใจเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งบริการทางสังคม ได้แก่ วัด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) และความพึงพอใจ

เกี่ยวกับการเข้าถึงบริการทางสังคม ได้แก่ ร้านค้า (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21) ความพึงพอใจเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งบริการทางสังคม ได้แก่ โรงเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16) ส่วนความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ความพึงพอใจเกี่ยวกับความสะดวกในเรื่องของบริการด้านการสื่อสาร เช่น ตู้โทรศัพท์สาธารณะ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06) ความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพถนนในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07) ความพึงพอใจเกี่ยวกับความสะดวกในเรื่องของบริการด้านการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์บ้าน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17) และความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19)

ตารางที่ 8 ครีวเรือนตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามความพึงพอใจต่อการตั้งถิ่นฐานใหม่

(n = 109)							
ประเด็นคำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
การบริการจากรัฐกรณีการได้รับเงิน							
ค่าชดเชย							
1. ท่านมีความพึงพอใจกับการได้รับเงินค่าชดเชยบ้านเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่ถูกรื้อถอน	5 (4.6)	12 (11.0)	48 (44.0)	24 (22.0)	20 (18.3)	2.61	ปานกลาง
2. ท่านมีความพึงพอใจกับการได้รับเงินค่าชดเชยการสูญเสียพืชผลผลิต ค่าพืชผล/ต้นไม้	5 (4.6)	14 (12.8)	41 (37.6)	29 (26.6)	20 (18.3)	2.58	ปานกลาง
3. ท่านมีความพึงพอใจกับการได้รับเงินค่าชดเชยจากการสูญเสียที่ดิน	4 (3.7)	14 (12.8)	40 (36.7)	34 (31.2)	17 (15.6)	2.58	ปานกลาง
4. ท่านมีความพึงพอใจกับการได้รับเงินค่าชดเชยค่าขนย้ายวัสดุที่สามารถรื้อถอนได้ เช่น ยุ้งฉาง โรงเรือนเก็บวัสดุอุปกรณ์การเกษตร	6 (5.5)	12 (11.0)	45 (41.3)	33 (30.3)	13 (11.9)	2.68	ปานกลาง
5. ท่านมีความพึงพอใจกับระยะเวลาจากการได้รับเงินค่าชดเชยที่ตรงตามเวลาที่ประกาศ	8 (7.3)	39 (35.8)	49 (45.0)	9 (8.3)	4 (3.7)	3.35	ปานกลาง
6. ท่านมีความพึงพอใจวิธีการกำหนดราคาค่าชดเชยที่ทางราชการจัดสรรให้	5 (4.6)	16 (14.7)	47 (43.1)	25 (22.9)	16 (14.7)	2.72	ปานกลาง
7. ท่านมีความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูลข่าวสารประกาศของทางราชการในเรื่องการจ่ายค่าชดเชย	8 (7.3)	35 (32.1)	57 (52.3)	6 (5.5)	3 (2.8)	3.36	ปานกลาง
8. ท่านมีความพึงพอใจต่อการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นกรณีที่ได้รับเงินค่าชดเชยที่ล่าช้ากว่ากำหนด	6 (5.5)	20 (18.3)	65 (59.6)	9 (8.3)	9 (8.3)	3.04	ปานกลาง
รวม						2.53	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 109)							
ประเด็นคำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
<u>การบริการจากรัฐด้านสาธารณูปโภค</u>							
1. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดบริการน้ำดื่ม – น้ำใช้ (ระบบประปา)	1 (0.9)	25 (22.9)	33 (30.3)	33 (30.3)	17 (15.6)	2.63	ปานกลาง
2. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	1 (0.9)	3 (2.8)	41 (37.6)	35 (32.1)	29 (26.6)	2.19	ปานกลาง
3. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับความสะดวกในเรื่องของเส้นทางการคมนาคม สภาพถนนและระบบการขนส่งมวลชน ต่อไปนี้อย่างไร							
3.1 ความสะดวกในการใช้รถโดยสารจากหมู่บ้านไปอำเภอเมืองพิษณุโลก	4 (3.7)	8 (7.3)	57 (52.3)	32 (29.4)	8 (7.3)	2.71	ปานกลาง
3.2 ความสะดวกในการใช้รถโดยสารจากหมู่บ้านไปอำเภออื่นๆ	1 (0.9)	8 (7.3)	64 (58.7)	25 (22.9)	11 (10.1)	2.66	ปานกลาง
3.3 ความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพถนนภายในหมู่บ้าน	0 (0)	1 (0.9)	35 (32.1)	44 (40.4)	29 (26.6)	2.07	ปานกลาง
4. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับความสะดวกในเรื่องของบริการด้านการสื่อสาร เช่น ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	0 (0)	0 (0)	46 (42.2)	24 (22.0)	39 (35.8)	2.06	ปานกลาง
5. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับความสะดวกในเรื่องของบริการด้านการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์บ้าน	1 (0.9)	4 (3.7)	45 (41.3)	22 (20.2)	37 (33.9)	2.17	ปานกลาง
6. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดบริการระบบไฟฟ้า	11 (10.1)	39 (35.8)	48 (44.0)	9 (8.3)	2 (1.8)	3.44	ปานกลาง
7. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรที่ได้ภายหลังการตั้งถิ่นฐานใหม่	3 (2.8)	9 (8.3)	50 (45.9)	34 (31.2)	13 (11.9)	2.59	ปานกลาง
8. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งบริการทางสังคม ได้แก่ โรงเรียน	0 (0)	29 (26.6)	72 (66.1)	5 (4.6)	3 (2.8)	3.16	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 109)							
ประเด็นคำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
9. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งบริการทางสังคม ได้แก่ วัด	1 (0.9)	33 (30.3)	67 (61.5)	5 (4.6)	3 (2.8)	3.22	ปานกลาง
10. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งบริการทางสังคม ได้แก่ ร้านค้า	0 (0)	31 (28.4)	71 (65.1)	6 (5.5)	1 (0.9)	3.21	ปานกลาง
11. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งบริการทางสังคม ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ได้แก่ สถานีอนามัย อสม.	3 (2.8)	46 (42.2)	46 (42.2)	12 (11.0)	2 (1.8)	3.33	ปานกลาง
รวม						3.22	ปานกลาง

ตารางที่ 9 ผลการศึกษาปรากฏว่า ความพึงพอใจของครัวเรือนตัวอย่างที่ทำการศึกษาที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07) โดยความพึงพอใจการบริการจากภาครัฐด้านสาธารณสุขปลอดภัยมีความมากกว่าความพึงพอใจที่มีต่อการได้รับเงินค่าชดเชย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 เปรียบเทียบกับ 2.53)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยสรุปผลความพึงพอใจของครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ความพึงพอใจด้านต่าง ๆ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1) การได้รับเงินค่าชดเชย	2.53	ปานกลาง
2) การบริการจากภาครัฐด้านสาธารณสุขปลอดภัย	3.22	ปานกลาง
รวม	3.07	ปานกลาง

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรค

ครัวเรือนที่ทำการศึกษากล่าวถึงปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานใหม่ ดังปรากฏในตารางที่ 10 กล่าวคือ เงินค่าชดเชยที่ได้รับน้อยไม่เพียงพอสำหรับซื้อที่แห่งใหม่ ร้อยละ 26.3 ปัญหาไม่มีความสะดวกในการไปตั้งถิ่นฐานแห่งใหม่เนื่องจากตั้งอยู่ห่างไกล สาธารณูปโภคยังไม่มีความพร้อมรวมทั้งต้องไปเริ่มต้นใหม่ ร้อยละ 21.1 ปัญหาที่ดินแห่งใหม่มีราคาแพง ร้อยละ 14.0 สภาพถนน การคมนาคมไม่ดีทำให้การเดินทางลำบาก รถโดยสารมีน้อย ร้อยละ 12.3 ปัญหาการรื้อถอน ขนย้าย ไม่สะดวกมีค่าใช้จ่าย ร้อยละ 8.8 สถานือนามัยอยู่ห่างไกล เดินทางไปรับบริการลำบาก ร้อยละ 5.3 การประเมินราคาพืชผลไม้โปรงไสและไม่เป็นธรรมร้อยละ 3.5 สภาพที่ดินไม่เหมาะสำหรับการเพาะปลูก ร้อยละ 3.5 ค่าชดเชยบางส่วนยังไม่ได้รับและที่ดินทำกินมีน้อย

ตารางที่ 10 ลักษณะปัญหาอุปสรรคของครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา

(n = 57)		
ปัญหา / อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1) เงินค่าชดเชยที่ได้รับน้อย ไม่เพียงพอสำหรับซื้อที่แห่งใหม่	15	26.3
2) ไม่มีความสะดวกในการไปตั้งถิ่นฐานแห่งใหม่ เนื่องจากตั้งอยู่ห่างไกล สาธารณูปโภคยังไม่พร้อม รวมทั้งต้องไปเริ่มต้นใหม่	12	21.1
3) ที่ดินแห่งใหม่มีราคาแพง	8	14.0
4) สภาพถนน การคมนาคมไม่ดีทำให้การเดินทางลำบาก รถโดยสารมีน้อย	7	12.3
5) ปัญหาการรื้อถอน ขนย้าย ไม่สะดวกและมีค่าใช้จ่าย	5	8.8
6) สถานือนามัยอยู่ห่างไกล เดินทางไปรับบริการลำบาก	3	5.3
7) การประเมินราคาพืชผลรวมทั้งรายการที่เสียหาย ไม่เป็นธรรมและไม่โปรงไส	2	3.5
8) สภาพที่ดินไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก	2	3.5
9) ค่าชดเชยบางส่วนยังไม่ได้รับ	2	3.5
10) ที่ดินทำกินมีน้อย	1	1.7
รวม	57	100.0

ข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 11 ครั้วเรือนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา มีข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับ ดังนี้
ความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลชุมชนหลังถูกเวนคืน เช่น การประกอบอาชีพ
การสร้างรายได้เสริม การพัฒนาคุณภาพชีวิต (ร้อยละ 34.3) การให้ปรับสภาพคมนาคมถนน
(ร้อยละ 22.9) การให้ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบประปา ไฟฟ้าให้ทั่วถึง (ร้อยละ
20.0) ต้องการให้มีการตรวจรังวัดใหม่ให้มีความเหมาะสมมากกว่านี้ (ร้อยละ 11.4) และต้องการ
ให้มีการเพิ่มเงินชดเชยมากกว่านี้ (ร้อยละ 11.4)

ตารางที่ 11 ข้อเสนอแนะของครั้วเรือนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา

(n = 35)		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลชุมชนหลังถูกเวนคืน เช่น การประกอบอาชีพ การสร้างรายได้เสริม การพัฒนาคุณภาพชีวิต	12	34.3
2) อยากให้ปรับปรุงสภาพการคมนาคม ถนน	8	22.9
3) อยากให้ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบประปา ไฟฟ้าให้ทั่วถึง	7	20.0
4) ต้องการให้มีการตรวจรังวัดใหม่ให้มีความเหมาะสมมากกว่านี้	4	11.4
5) ต้องการให้มีการเพิ่มเงินชดเชยให้มากกว่านี้	4	11.4
รวม	35	100.0

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามคือ ความพึงพอใจของครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่ ส่วนตัวแปรอิสระได้แก่ การใช้แหล่งน้ำ ลักษณะของที่ดิน ลักษณะพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัย การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการประกอบอาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ขนาดของครัวเรือน รายได้ครัวเรือนและการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ใช้คำสั่งย่อย Enter เพื่อเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ว่า ตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

รูปแบบของสมการถดถอยพหุคูณเส้นตรงของตัวแปรตาม Y เมื่อตัวแปรอิสระ X จำนวน K ตัว ที่เขียนในรูปของค่าพารามิเตอร์ในรูปของคะแนนดิบมีลักษณะดังนี้

$$Y = \alpha + B_1X_1 + B_2X_2 + B_3X_3 + \dots B_KX_K + e$$

โดยกำหนดให้

Y = ความพึงพอใจของครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

α = ค่าคงที่

B_1 = ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยพหุคูณส่วนย่อย (Partial multiple regression coefficient) ซึ่งเป็นอัตราเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม เมื่อตัวแปรอิสระตัวที่ 1 (X_1) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย โดยตัวแปรอิสระอื่น ๆ ในสมการมีค่าคงที่

X_1 = การใช้แหล่งน้ำ

X_2 = ลักษณะของที่ดิน

X_3 = ลักษณะของพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัย

X_4 = การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

X_5 = การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการประกอบอาชีพ

X_6 = ระดับการศึกษา

X_7 = ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

X_8 = ขนาดของครัวเรือน

X_9 = รายได้ครัวเรือน

$$X_{10} = \text{การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา}$$

$$e = \text{ค่าความคลาดเคลื่อนของข้อมูล}$$

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ภายในตัวแปรอิสระด้วยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน โพรดักโมเมนต์ ผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 12) พบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันไม่เกิน .80 เป็นการทราบขนาดและทิศทางเท่านั้นไม่สามารถชี้ให้เห็นได้ว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรเหตุและตัวแปรใดเป็นผล การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังไม่มีการควบคุมหรือพิจารณาตัวแปรอื่นๆ ดังนั้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อยืนยันว่าสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระและตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10
Y	.018	.145	-.424**	.043	.075	-.182	-.238*	.010	-.143	-.191*
X1		.098	.210*	.106	.112	-.061	-.113	-.001	-.143	.084
X2			.048	-.020	-.049	-.042	-.145	-.153	-.111	-.001
X3				-.113	.062	-.045	.301**	-.081	.132	.251**
X4					.043	.185	.032	-.037	-.195*	-.244*
X5						.016	.041	-.079	.215*	.093
X6							.137	.084	.092	-.096
X7								-.105	.036	.121
X8									.140	-.106
X9										.099

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (ตารางที่ 13) พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ลักษณะพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยและระดับการศึกษา ซึ่งตัวแปรทั้งสองมีผลเชิงลบต่อความพึงพอใจของครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

1. ลักษณะพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของครัวเรือนตัวอย่างที่ทำการศึกษ โดยพบว่าเป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ หมายความว่า ถ้าครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างมีความพึงพอใจในลักษณะพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยเดิม ก็จะมี ความพึงพอใจในการย้ายไปอยู่ในพื้นที่ใหม่น้อยลง ในทางตรงข้ามหากไม่มีความพึงพอใจในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานเดิม ครัวเรือนตัวอย่างก็จะมี ความพึงพอใจไปตั้งถิ่นฐานใหม่มากขึ้น

2. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของครัวเรือนที่เป็นตัวอย่าง โดยพบว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ กล่าวคือ ครัวเรือนตัวอย่างที่ศึกษาที่มีระดับการศึกษาสูงความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ก็จะลดลง ในทางตรงข้ามผู้ที่มีการศึกษาต่ำความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานก็จะมากขึ้นตามไปด้วย

ส่วนตัวแปรอื่น ได้แก่ การใช้แหล่งน้ำ ลักษณะของที่ดิน การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการประกอบอาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนขนาดของครัวเรือน รายได้ครัวเรือนและการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่มีต่อการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 13 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย (B)	ค่าสัมประสิทธิ์ มาตรฐาน (Beta)	t	Sig.t
การใช้แหล่งน้ำ	.320	.059	.630	.530
ลักษณะของที่ดิน	1.035	.145	1.629	.106
ลักษณะของพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัย	-7.835	-.408	-4.193	.000*
การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่	-.302	-.016	-.172	.864
การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการ ประกอบอาชีพ	5.422	.133	1.478	.143
ระดับการศึกษา	-3.537	-.190	-2.119	.037*
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	-1.062	-.049	-.512	.609
ขนาดของครัวเรือน	.129	.018	.200	.842
รายได้ครัวเรือน	-1.356E-05	-.069	-.731	.467
การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา	-.325	-.113	-.1227	.223
ค่าคงที่	56.391		8.521	.000

Multiple R = .531 , R square = .282 , Adjusted R square = .208
Standard Error = 8.3203 , F = 3.845 , Sig. of F = .000

ข้อวิจารณ์

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ผลการทดสอบสมมติฐาน ทั้ง 3 สมมติฐาน 10 ตัวแปร ปรากฏว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ 2 ตัวแปร และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด 8 ตัวแปร รายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางด้านกายภาพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่อันเนื่องมาจากการดำเนินงานก่อสร้างโครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก

การใช้แหล่งน้ำมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การใช้แหล่งน้ำไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้สำหรับอุปโภค – บริโภคส่วนใหญ่ จะใช้น้ำฝนและน้ำจากสระน้ำธรรมชาติและประปาหมู่บ้าน ซึ่งการย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่จะไม่ได้รับผลกระทบมากนักเนื่องจากภาครัฐได้มีการสร้างสาธารณูปโภคทั้งระบบประปา ระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อการเกษตรจึงทำให้ครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างเหล่านี้ไม่ได้ขาดแคลนในเรื่องน้ำ อีกทั้งขณะที่อยู่ที่เดิมนั้นมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้น้ำแควน้อยเพื่อการอุปโภค บริโภค และจะเป็นการใช้เพื่อการเกษตรในฤดูแล้งเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับกับงานวิจัยของมนัส (2526) งานวิจัยเลอร์ักษ์ (2529) และงานวิจัยของชัยนต์ (2543) ที่พบว่า การใช้แหล่งน้ำไม่มีความสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชน ดังนั้นปัจจัยในเรื่องการใช้แหล่งน้ำจึงไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก และอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การใช้แหล่งน้ำไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชน

ลักษณะของที่ดินมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะของที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ตรงข้ามกับงานวิจัยของมนัส (2526) พบว่า ปริมาณของที่ดินและคุณภาพของดินในบริเวณที่ตั้งถิ่นฐานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชน และงานวิจัยของมณฑล (2543) ที่พบว่า ผลกระทบจากการสร้างเขื่อนทำให้คนในชุมชนบริเวณสร้างเขื่อนขาดแคลนพื้นที่ทำกิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะของที่ดินของ

ชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเชื่อมแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก มีปัญหาสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น ดินจืด ดินแข็งหรือดินเป็นกรด/ด่าง และจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าลักษณะของที่ดินของครัวเรือนตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งที่มีสภาพที่ดีเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก อีกประการหนึ่งครัวเรือนตัวอย่างบางส่วนมีการเตรียมพร้อมและยอมรับการปรับตัว เช่น การมองหาอาชีพใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากการมีเชื่อมแควน้อยเพื่อสร้างรายได้ซึ่งเป็นรายได้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเชื่อมได้แก่ การค้าขายให้นักท่องเที่ยวที่จะมาเที่ยวเชื่อม การประมง เป็นต้น ดังนั้น ลักษณะของที่ดินที่เป็นที่ต้งใหม่และพื้นที่เดิมจะดีหรือไม่ดี จึงไม่มีผลต่อความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่โครงการเชื่อมแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ในการไปตั้งถิ่นฐานใหม่ และอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ลักษณะของที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเชื่อมแควน้อยที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ลักษณะพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเชื่อมแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยพบว่าเป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ ซึ่งหมายความว่า ถ้าครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างมีความพึงพอใจในลักษณะพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยเดิม ก็จะมีค่าความพึงพอใจในการย้ายไปอยู่ในพื้นที่ใหม่น้อยลง ในทางตรงข้ามหากครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างไม่มีความพึงพอใจในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานเดิม ก็จะมีค่าความพึงพอใจไปตั้งถิ่นฐานใหม่มากขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมนัส (2526) และงานวิจัยเลอร์ักษ์ (2529) พบว่า สภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ มีผลต่อความพึงพอใจในการไปตั้งถิ่นฐานใหม่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริเวณที่เป็นที่อยู่อาศัยเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญ ดังนั้นหากที่อยู่มีความเหมาะสมกับการใช้เป็นที่อยู่อาศัย การคมนาคมสะดวก จะส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจและไม่ต้องการที่จะย้ายออกจากที่ตั้งเดิม จากผลการวิจัย พบว่า ลักษณะของพื้นที่อยู่อาศัยเดิมของครัวเรือนตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งอยู่ในที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเป็นที่อยู่อาศัย เช่น ที่ลาดชัน ที่ราบน้ำท่วมถึง มีเพียงร้อยละ 55.9 เท่านั้นที่เป็นที่ราบ นอกจากนั้นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเชื่อมแควน้อยได้รับเงินค่าชดเชยจากรัฐในรูปของเงินและไปจัดซื้อที่ดินเพื่ออยู่อาศัยเองจึงมีความพึงพอใจในพื้นที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่มากกว่าที่เดิม จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ลักษณะของพื้นที่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่

การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ตรงข้ามกับงานวิจัยของข้ามงานวิจัยของมณฑล (2543) พบว่า การก่อสร้างเขื่อนในจังหวัดกาญจนบุรีมีผลทำให้ป่าไม้ถูกทำลายลงไม่ต่ำกว่า 500,000 ไร่ ทำให้ชุมชนที่ทำมาหากินในพื้นที่ดังกล่าวขาดแคลนพื้นที่ทำกิน ซึ่งแตกต่างจากครัวเรือนตัวอย่างในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลกเนื่องจากประชาชนในเขตพื้นที่กว่า 2 ใน 3 ไม่เคยใช้เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าและส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์และรับจ้างในภาคเกษตรไม่ได้ประโยชน์จากป่า จึงอาจเป็นสาเหตุการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่จึงไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ ดังนั้น การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่จึงไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่อันเนื่องมาจากการดำเนินงานก่อสร้างโครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก

การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการประกอบอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ตรงข้ามกับงานวิจัยของนริศ (2531) พบว่า ครัวเรือนของสมาชิกหมู่บ้านอพยพมีรายได้สุทธิจากการขายยางพาราที่ปลูกในสภาพสิ่งแวดล้อมใหม่ที่รัฐจัดหาให้มากกว่า ก่อนอพยพ มีการประกอบอาชีพหลักที่มั่นคง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสภาพพื้นที่ในการประกอบอาชีพที่อยู่ในพื้นที่เดิม และพื้นที่แห่งใหม่ก็มีเช่นเดียวกัน และจากสภาพพื้นที่เดิมมีความเหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพได้ดีเท่าที่ควรสังเกตได้จากลักษณะดินที่พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งมีสภาพที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก นอกจากนั้นยังมีปัญหา ดินจืด ดินแข็ง ประกอบกับพื้นที่แห่งใหม่ภาครัฐได้มีการจัดการทั้งระบบเพื่อสนับสนุนในการประกอบอาชีพ ใช้งบประมาณกว่ายี่สิบล้านบาท เพื่อให้จัดการโครงสร้างพื้นฐานทางเกษตร ดังนั้นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการประกอบอาชีพจึงไม่มีผลต่อความ

พึงพอใจในการย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการประกอบอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก

ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยพบว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายความว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ก็จะลดลง ในทางตรงข้ามถ้าระดับการศึกษาต่ำความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ก็จะมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อมีการศึกษาสูงความจำเป็นในการประกอบอาชีพในท้องถิ่นก็จะลดน้อยลงตาม เพราะจะไปประกอบอาชีพในต่างถิ่น ไม่ต้องการประกอบอาชีพเดิมที่เคยทำโดยเฉพาะอาชีพทางเกษตรกรรมซึ่งผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จะไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร บุตรหลานของคนในพื้นที่ที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นก็จะไปประกอบอาชีพอื่นตามความต้องการ และตามความถนัด ในขณะที่เดียวกันยังมีความต้องการอาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมด้วยความผูกพันที่อยู่อาศัยมานาน หรืออาจเป็นเพราะคนที่มีการศึกษาสูงขึ้น เมื่อมีปัญหาในการประกอบอาชีพหรือปัญหาในการดำรงชีวิตสามารถใช้ความรู้ ความสามารถ ในการแก้ไขปัญหาได้มากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำกว่าหรืออาจเนื่องมาจากครัวเรือนตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามีความคาดหวังที่จะมีการตั้งถิ่นฐานในสถานที่ที่มีความเจริญและดีกว่าที่เดิมซึ่งอาจจะเป็นในตัวเมืองเมื่อต้องย้ายไปที่ใหม่ ถึงแม้จะจัดหาเองแต่ก็ยังมีความแตกต่างจากที่เดิมไม่มากจึงทำให้ไม่มีความพึงพอใจที่จะย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ประกอบกับการที่ครัวเรือนตัวอย่างจบการศึกษาสูงความคาดหวังในด้านต่าง ๆ อาจสูงตามไปด้วย ซึ่งตรงข้ามกับระดับการศึกษาที่ไม่สูง ดังนั้นระดับการศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเพราะเหตุผลของครัวเรือนตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ย้ายมาจากที่อื่น ดังนั้นจากประสบการณ์การเคยย้ายถิ่นฐานมาแล้วในการย้ายครั้งก่อนเป็นบทเรียนที่ทำให้การย้ายครั้งนี้ไม่ส่งผลกระทบทางจิตใจมากพอ ที่จะส่งผลให้พอใจ

หรือไม่พอใจ นอกจากนั้นสาเหตุที่ครัวเรือนตัวอย่างย้ายเข้ามาอยู่อาศัย ส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพ เมื่อความจำเป็นต้องย้ายถิ่นฐานใหม่ เนื่องจากการสร้างเขื่อนซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้จำเป็นต้องปฏิบัติตาม และสถานที่แห่งใหม่ก็มีพื้นที่สำหรับประกอบอาชีพเช่นกัน การย้ายจึงไม่มีผลต่อความพึงพอใจของครัวเรือนตัวอย่างที่ทำการศึกษา นอกจากนั้นครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีความหวังที่จะไปประกอบอาชีพใหม่ (ร้อยละ 87.2) อันมีสาเหตุจากการสร้างเขื่อนและยังได้รับค่าชดเชยจากการย้ายถิ่นฐานใหม่ครั้งนี้ รวมทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐด้านสาธารณูปโภคเป็นต้น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก

ขนาดของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ขนาดของครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นเพราะขนาดของครัวเรือนที่อาศัยในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อยมีไม่ใหญ่ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7) เมื่อต้องย้ายไปอยู่พื้นที่แห่งใหม่ขนาดที่จะได้รับจัดสรรมีปริมาณที่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ และบุตรหลานของคนในพื้นที่เอง บางส่วนที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นก็ไปประกอบอาชีพอื่นจึงทำให้ความต้องการที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพไม่มาก อีกทั้งเมื่อไปอยู่สถานที่แห่งใหม่รัฐสนับสนุนในเรื่องต่างๆมากมาย ขนาดครัวเรือนจะใหญ่หรือเล็กจึงไม่มีผลต่อความพึงพอใจที่ต้องย้ายถิ่นฐานใหม่อันเนื่องมาจากการสร้างเขื่อน โดยเฉพาะในเรื่องที่ดินรัฐจัดสรรให้ครอบครัวละ 28 ไร่ (สำนักงานกรมชลประทานโครงการเขื่อนแควน้อย, 2546) อีกประการหนึ่งเมื่อมีการสร้างเขื่อน ก็จะทำให้มีอาชีพใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นตามมา ซึ่งครัวเรือนตัวอย่างที่อยู่ในเขตชลประทานสามารถที่มีอาชีพใหม่ที่หลากหลายตามความถนัด เช่น ค้าขายกับนักท่องเที่ยว การประมง เป็นต้น จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ขนาดของครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก

รายได้ครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รายได้ครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ตรงข้ามกับงานวิจัยของกับงานวิจัยของนริศ (2531) พบว่า ครัวเรือนของสมาชิกหมู่บ้านอพยพมีรายได้สุทธิจากการขายยางพาราที่ปลูกในสภาพ

สิ่งแวดล้อมใหม่ที่รัฐจัดทำให้มากกว่าก่อนอพยพมีการกระจายรายได้ที่มีความเท่าเทียมกัน และงานวิจัยของ ชยันต์ (2543) พบว่า ชาวบ้านกว่า 60 หมู่บ้านที่มีอาชีพประมงขนาดเล็กไม่สามารถอาศัยแหล่งน้ำเป็นแหล่งทำมาหากินได้ ทำให้สูญเสียรายได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรายได้จากแหล่งพื้นที่เดิมยังไม่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับครัวเรือนตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ รวมทั้งในปัจจุบันครัวเรือนตัวอย่าง 2 ใน 3 ยังต้องกู้เงินและมีหนี้สินมาใช้ในการประกอบอาชีพจากแหล่งเงินกู้ในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน เมื่อมีการย้ายถิ่นฐานใหม่ถึงแม้ภาครัฐจะมีการสนับสนุนในการประกอบอาชีพซึ่งเป็นเรื่องในอนาคตที่ยังไม่รู้ผล เมื่อมีความจำเป็นที่มีการสร้างเขื่อนและจำเป็นต้องย้าย รายได้ของครัวเรือนจึงไม่มีผลต่อความพึงพอใจอีกทั้งบางครัวเรือนยังมีรายได้จากนอกหมู่บ้านทั้งการรับจ้างและทำงานเอกชน ดังนั้นปัจจัยในเรื่องของรายได้จึงไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก

การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของชุมชนที่ต้องตั้งถิ่นฐานใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความผูกพันในพิธีกรรมทางศาสนาของครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่ยังเหนียวแน่น ซึ่งผลการวิจัยพบว่าครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา และถึงจะมีการย้ายถิ่นฐานใหม่การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาก็ยังสามารถกระทำได้ เนื่องจากสถาบันทางสังคมต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน ครัวเรือนตัวอย่างยังสามารถไปร่วมกิจกรรมได้แม้จะห่างไกลขึ้นแต่ภาครัฐก็ได้สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงถนนด้วยงบประมาณกว่า 30 ล้านบาท จึงเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่ได้ร่วมกิจกรรมทางสังคมเหมือนเดิม อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในแต่ละปีมีช่วงเวลาที่กิจกรรมที่ห่างกันประมาณ 3 เดือนทำให้ครัวเรือนตัวอย่างมีเวลาเตรียมตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นที่ตั้งถิ่นฐานเดิมหรือแห่งใหม่ ดังนั้นการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาจึงไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนในเขตพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก